

'Den 5den april 1743 is de bekendmaking gedaan wegens 't overlijden van vrouwe Maria de Smeth, Huysvrouw van De Heer Theodorus de Leeuw, Heer van Abcoude & Baambrug. Die dag geluydt 3 uure. Kosten: 1.10. Den 9 dito is dit lijk tot Abcoude bijgeset en dien dag alhier ook geluydt 3 uure. Kosten: 1.10' (= 1 gulden en 10 stuivers:) Een jaar na het overlijden van zijn vrouw overlijdt ook Theodorus de Leeuw, en wel te Amsterdam op 7

april 1744. Dit overlijden wordt ook te Maarssen bekend gemaakt, getuige het eerder genoemde Register: 'Op 7 april is tot Amsterdam overleden de Weledelgestrenge Heer Theodorus de Leeuw, Heere van Abcoude & Baambrug. Den 9 dito is dit overlijden alomme op Maarssen & Maarsseveen aan die Voorname Luyden bekend gemaakt en doen geluydt 3 uure. Kosten 1.10'.

Zoals bekend zijn beiden, Maria en Theodorus, na hun overlijden inderdaad in hun grafkapel bijgezet.

Een kloon van de Abcoude grafkapel.

In Alphen aan den Rijn heeft een verre achterneef van Maria de Smeth, een Mr. Pieter baron De Smeth (1753-1809), in de 2e helft van de 19e eeuw als Ambachtsheer het bestuur uitgeoefend. Ongetwijfeld geïnspireerd door het bouwwerk van Theodorus de Leeuw en zijn Maria, heeft deze Mr. Pieter aan de dorpskerk van Alphen aan den Rijn in 1773 eveneens een vergelijkbare grafkapel laten bouwen (die overi-

gens als gevolg van de kerkbrand in 1916 vrij kwam te staan). Echt identiek aan zijn voorbeeld, zoals dat bij echte klonen hoort, is de Alphense kapel niet: zie de opgenomen afbeelding, evenals de genoemde feiten ontleend aan 'Tien eeuwen in Rijn en Gouwe'. Niettemin lijken Theodorus en Maria met hun Abcoude kapel in de familie een trend te hebben gezet!

Ger van der Most

* Waar de Hollandse IJssel in de rivier de Lek stroomde lag ooit een dam. Die dam, even ten westen van Vreeswijk bij "Het Klaphek", was het punt waar het Hoogheemraadschap Lekdijk Bovendams, tussen Amerongen en de IJsseldam, overging in het Hoogheemraadschap Lekdijk Benedendams, tussen de IJsseldam en Schoonhoven (Bron: WWT). Theodorus de Leeuw vervulde hiermee een taak bij de Lekdijk Bovendams die zo'n kleine 400 jaar vòòr hem Zweder van Abcoude al had vervuld voor de Lekdijk Benedendams, zie de Angstelkroniek, nr 10 blz. 114 kolom 3.

Bronnen: Reeds in de tekst vermeld. Daarnaast: overwegend eigen onderzoek in Het Utrechts Archief en het Gemeente Archief Amsterdam.

Literatuur.

G. van der Most: "Theodorus de Leeuw (1681-1744), Patriciër en Bestuurder". In "Van Angstel tot Kromme Mijdrecht" pp 117-121, Utrechtse Biografieën (SPOU 2001).

Ontwikkeling van de middenstand in Baambrugge

na de tweede wereldoorlog tot heden door Harrie Hoogenhout

Tot vorig jaar konden de inwoners van Baambrugge voor hun dagelijkse levensbehoeften terecht op hun eigen dorp. Er waren nog altijd een groenteman, een slager, een bakker en een kruidenier.

Groenteman, Bertus Korver, sloot echter medio 2001 zijn winkel en een deel van het dagelijks noodzakelijke voedsel moeten de Baambruggers nu elders inslaan.

Wat die voorzieningen betreft, is het wel eens anders geweest en in onze herinnering passeren alle neringdoenden binnen de bebouwde kom de revue, die na de tweede wereldoorlog in Baambrugge actief geweest zijn.

We beginnen aan de Binnenweg. Daar woonde (nu tussen nr 9 en 13, het huis is afgebroken) Eb Moen die, met een olievat op een tweewielige

kar, in het dorp petroleum uitventte. Door het opendraaien van een kraantje aan het vat werd een litermaat gevuld die middels een trechttertje weer geleegd werd in vier-liter-kannetjes. Henk Griffioen, alias Henk Stok, heeft hem daarin nog bijgestaan. Daarnaast konden de boeren gevangen mollen bij Eb Moen kwijt. Voor de huiden daarvan betaalde hij een dubbeltje.

Verderop aan de Dorpsstraat (nu nr.31/33), net voor de Zuwe, stond de galanteriewinkel van mevr. van Teeseling-Nel. (Haar man, Jan van Teeseling, was loodgieter/elektricien en had zijn werkplaats aan de Zuwe, die later overgenomen werd door zijn medewerker Jan Samplonius.) Voor huishoudelijke artikelen, zoals kopjes en schoteltjes maar ook kleine elektrische apparaten, kon je bij haar terecht.

Schuin daar tegenover (hoek Zuwe/ Dorpsstraat, nu Dorpsstraat 28 waarin sinds kort een kapperszaak gevestigd is) stond de "Spar" kruidenierswinkel van Paul van Es. Begin

Op de foto is duidelijk de kruideniers- en tabakswinkel van Geert en Nees Bos te zien.

viijftiger jaren emigreerde die naar Nieuw Zeeland en trok Koos Maan erin met zijn groentewinkel. Aanvankelijk ventte hij met een kleine speciaal daarvoor gemaakte vrachtauto zijn waren over het dorp uit en stond zijn vrouw in de winkel. De groentewinkel is later overgenomen door Bertus Korver die in de tachtiger jaren tevens vergunning kreeg om gedistilleerd te verkopen.

Op de andere hoek Zuwe/Dorpsstraat stond de smederij van Kees ten Brink. Daar werden de paarden beslagen. Begin vijftiger jaren is dit pand afgebroken. De smederij werd aan de Zuwe voortgezet door zijn zoon Jaap ten Brink, maar die ging over naar het groter ijzerwerk.

Aan de Zuwe (nu nr. 6) woonde Nijhof, en later De Jong, die in hun schuurtje achter het huis schoenen repareerden.

Aan het eind van de Zuwe (nu nr. 17) voerde G.B.J. (Bertus) Goes zijn zaak. Hij was barbier/kapper of, zoals hij het zelf noemde, coiffeur. In de huiskamer schoor en knipte hij de mannen van het dorp maar ook trok hij erop uit, het buitengebied in, om zijn klanten te bedienen. Als het moest schoor hij de boeren onder het handmelken. Met wat slootwater maakte hij de scheerkwast nat. Te-

vens verkocht hij koffie en thee van Douwe Egberts en tabak, sigaren en sigaretten.

Naast de smederij van Kees ten Brink was de slagerij van Eb Otten, later voortgezet door zijn zoon Jan. Diens zoon Egbert-Jan exploiteert de slagerij nog steeds. Sinds 1855 is deze slagerij steeds overgegaan van vader op zoon en is daarmee het oudste familiebedrijf in Baambrugge.

Tegenover slager Otten was aan de Dorpsstraat (nu nr. 29) nog een poosje de fietsen- annex haardenwinkel (van Interno uit Breukelen) van Jaap ten Brink.

Daarnaast (nu nr. 27) de manufacturenwinkel van Dirk Broekhuizen. Je kon daar o.a. terecht voor garen en band, breiwool en ondergoed. In de winkel werd je geholpen door zijn vrouw Catrien Broekhuizen-van Kooten. Dirk Broekhuizen ging met een grote koffer op zijn fiets het buitengebied in om zijn waren aan de man te brengen. (Schoon)zuster To van Kooten die inwoonde, verrichtte naai- en verstellwerk.

Verderop aan de Dorpsstraat (nu nr. 17) was de dorpskroeg van mevr. Neel Meerman-Nieuwendijk. Daarachter had haar man, Hein Meerman, zijn groentezaak. Met zijn

hittenkar ventte hij groente, fruit en aardappelen uit. De hit stond achter de groentehal en de paardenmesthoop lag aan de Angstel(!)

Daarnaast was het postkantoor (nu Dorpsstraat 15) van Dirk van Hiltten, waar je voor allerlei posthandelingen terecht kon. Dirk Loenen sorteerde daar de post voor Baambrugge die hij later op de dag rondbezorgde.

Schuin daartegenover (nu Dorpsstraat 14) stond de kruidenierszaak annex tabakswinkel van Geert en Nees Bos (broer en zuster). Later is die nog enige tijd voortgezet door Maas en daarna De Wilt.

Naast het postkantoor (nu Dorpsstraat 5) was Joop v.d. Wilt actief als kapper.

Onder hetzelfde dak was de brood- en banketbakkerij annex winkel van mevr. de Pleyt-Sukkel (zij stond in de winkel, later haar schoondochter) en haar zoon Freek, die het brood per transportfiets met mand voorop over het dorp uitventte.

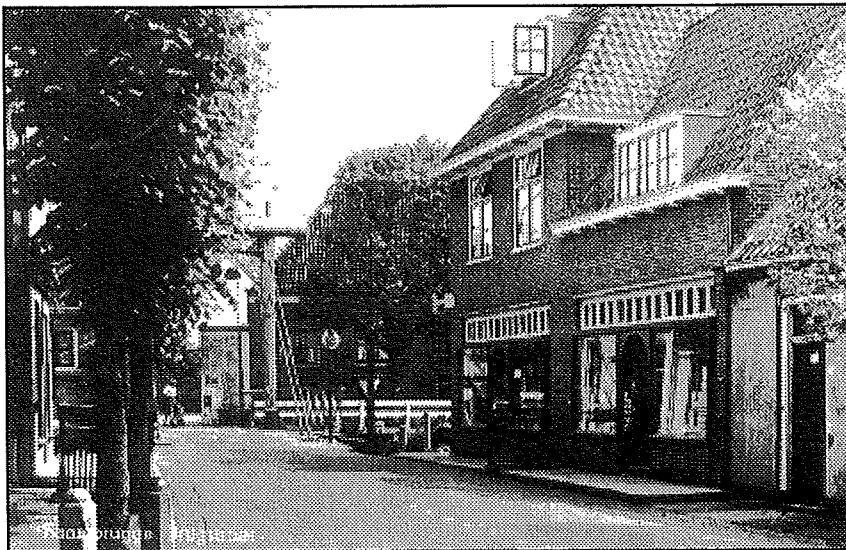
Daarnaast (nu Dorpsstraat 1, waar "De Woelmuis" is gevestigd) was het tabakswinkeltje van Willem Moen (ook wel Willem Bè genoemd) dat later is voortgezet door mevr. Oppelaar-Oppelaar.

Om de hoek, aan de Brugstraat (nu nr. 4) stond de kruidenierswinkel van Wim Griffioen die in de vijftigerjaren werd overgenomen door Ridderhof. Na Gerrit en Jannie de Vries-Voornveld wordt deze winkel nu geëxploiteerd door het echtpaar Van de Wilt.

Daarnaast (nu Brugstraat 6) was de galanteriewinkel van Fie Griffioen-Griffioen. Daar kon je voor alles terecht. Een ongelofelijk assortiment van allerlei huishoudelijke artikelen was daar te vinden. Haar man, Klaas Griffioen, verkocht huisbrandolie en flessen gas. De opslag daarvoor was te vinden in een pakhuis aan het Zand- en Jaagpad (nu nr. 1).

Tegenover de winkel van Fie Griffioen stond de stofferingwinkel van Bertus van Rossum. (Nu Brugstraat 3 waar thans Pieter Masmeijer zijn snackbar drijft.) Gordijnen, vloerbedekking en meubilair waren daar verkrijgbaar. De zaak is nog even voortgezet door zijn zoon Dick, maar die zocht naar meer en vertrok naar Den Helder waar hij eenzelfde zaak voerde.

Op de hoek (nu Brugstraat 1 en Kleiweg 2) stond de brood- en banketbakkerij annex winkel van Gerrit van Walbeek. Zijn vrouw, Bertha van Walbeek-Albers, stond in de winkel

Rechts op de foto ziet u de kruidenierswinkel van Wim Griffioen en links de galanteriewinkel van Fie Griffioen-Griffioen.

en overdag ventte hij met bakfiets het de nacht daarvoor gebakken brood over het dorp uit.

Vrijwel aan het eind van de Kleiweg (nu nr. 34) was kleermaker A. Mebus actief. Later heeft hij deze zaak met zijn zonen voortgezet in Hilversum.

Tegenover de brug aan de Rijksstraatweg (thans nr. 75) was er weer een groenteboer, Scholte, een oom van groenteman Scholte uit Abcoude die de meesten wel kennen. Na zijn vertrek trok Slierendrecht het winkeltje in, maar hij ging rookwaar verkopen. Op zomerse dagen en op Koninginnedag verkocht hij tevens de tussen twee wafels geklemdde ijsco's

vanuit een gekoelde bakfiets. Het ijs werd betrokken van de M.O.B.A., de melkfabriek die verderop richting Loenersloot stond.

Naast de garage van Jan van Dis, later Van Wassenberg (thans Petrogas) woonde in het huis (nu Rijksstraatweg 38), Jo Werneke, een befaamd schoenmaker en -verkoper. Totaal afgelopen en/of afgetrapte schoenen herstelde hij zo, dat ze na reparatie weer als nieuw leken. Achter zijn stoel lag een grote hoop nog te herstellen schoenen en altijd wist hij aan wie de schoenen toebehoorden. Daar kwam geen plakkertje met naam erop aan te pas!

Op Rijksstraatweg (nu nr. 34) was fietsenmaker Arie Hazevoet actief en later zijn oomzegger Henk Hazevoet. Tevens hadden zij nieuwe fietsen met toebehoren en onderdelen in de aanbieding. Henk was tevens loodgieter en elektricien.

Twee huizen verder (nu nr. 30) was de groentezaak van Germ Kats die tevens een kolenhandel dreef. Hij is begin vijftiger jaren naar Canada geëmigreerd.

Verderop stond en staat nog steeds café "De Punt". In tegenstelling tot het café van Meerman aan de Dorpsstraat, kwamen hier relatief weinig Baambruggers. Het werd hoofdzakelijk bezocht door passanten.

Op het huidige parkeerterrein naast "De Punt" woonde klompenmaker Blanken, een vakman eersteklas waar je je klompen aan liet meten.

Aan het Zand- en Jaagpad (nu 27) woonde melkslijter Ben de Wildt. Hij had zijn zuivelhandel overgenomen van z'n schoonvader Jan Moen, die voor de tweede wereldoorlog aan de Kleiweg een melkslijterij had. Hierbij moet vermeld worden dat De Wildt in de vijftiger en zestiger jaren wel concurrentie had van een melkslijter uit Loenersloot, eerst Co en later zijn broer Piet van Wijk.

Even verderop aan het Zand- en Jaagpad (nu nr. 17) woonde Nico Moen die zelfstandig stoffeerder was.

Natuurlijk waren er binnen de bebouwde kom ook nog ambachtslieden actief, maar die vervulden hun werkzaamheden ook in de omgeving van Baambrugge.

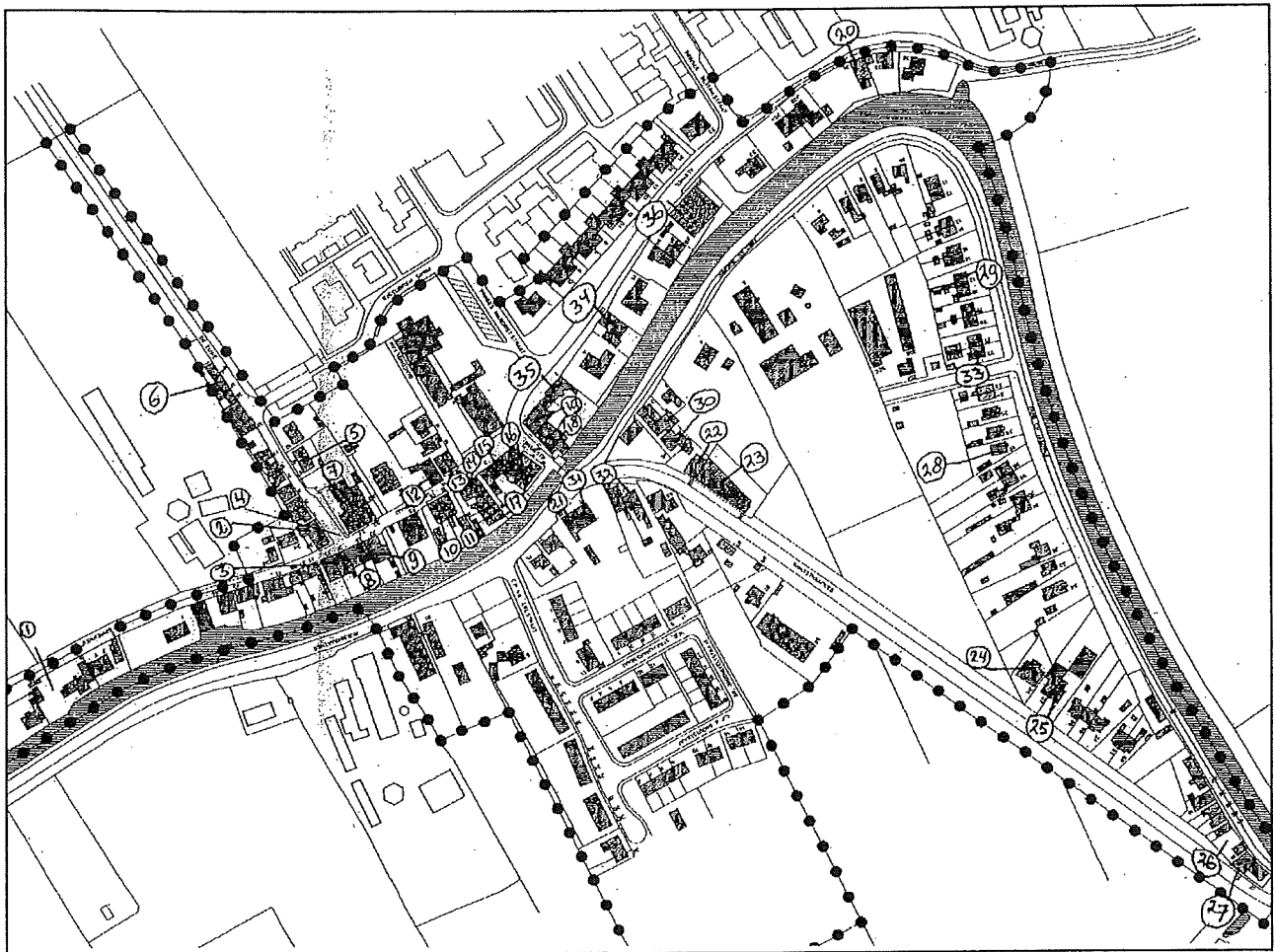
Zo waren er aan de Rijksstraatweg twee huisschilders.

Op (nu nr. 40) Van Lonkhuysen, later overgenomen door Meddens en daarna door Van Koningsveld) en op (nu nr. 75) Han Tober die tevens begrafenisondernemer was. Het schildersbedrijf is later voortgezet door zijn twee zonen, Gerard en Jan Tober.

Voorts waren er drie aannemers (ook wel timmermannen genoemd) Ebele Mulder aan de Rijksstraatweg (nu nr. 67), Gijs Moen aan het Zand- en Jaagpad (nu nr. 22) en Piet Griffioen aan de Kleiweg (nu nr. 12). Laatstgenoemde was begonnen als wagenmaker.

Aan de Kleiweg (nu 2A) oefende Jo van Vliet het ambacht van metselaar uit.

Tenslotte was er aan de Kleiweg (nu de nrs. 24 – 30) de fouragehandel van Jan Griffioen (ook wel Jan Stro genoemd) later voortgezet door zijn zonen Henk en Jan. Zij verkochten ruwvoer en stro aan de boeren.

De laatste halve eeuw is het winkelbestand in Baambrugge dus fors uitgedund. Nu zijn er nog een kruidenier, een bakker en een slager en sinds kort een kapsalon. Merkwaardig is dat de sterkste terugloop plaats vond in een tijd dat er van enige uitbreiding sprake was: in de vijftiger jaren de nieuwbouw in het oostelijk gedeelte (de buurt rond de C.P. van der Leestraat) en in de zestiger jaren in het westelijk gedeelte (rond, zeg maar, het dorps huis "De Vijf Bogen"). Dat sommigen het relatief nog lang volhielden, kwam ook door de villabouw aan de Baambrugse Zuwe, Groenlandse- en Vinkenkade te Vinkeveen. Vooral toen in de vijftiger jaren met succes actie (niet in de laatste plaats door huisarts M. van Amerongen) werd gevoerd om de fiets- en voetgangerstunnel ook geschikt te maken voor autoverkeer, kwamen daar veel klanten vandaan.

Harrie Hoogenhout

Bij de plattegrond:

1.	Eb Moen (olieman)	21.	Scholte (groenten)
2.	Paul van Es (kruidenier)	22.	Werneke (schoenmaker)
3.	Van Teeseling (galanterie)	23.	Van Dis (garage)
4.	Smederij Ten Brink	24.	Hazevoet (fietsenmaker)
5.	Nijhof (schoenmaker)	25.	Germ Kats (groenten annex kolen)
6.	Bertus Goes (kapper)	26.	Blanken (klompenmaker)
7.	Slagerij Otten	27.	"De Punt" (café)
8.	Ten Brink (kachels/fietsen)	28.	Ben de Wildt (zuivelhandel)
9.	Broekhuizen (textiel)	29.	Nico Moen (stofferder)
10.	Meerman (café/groenten)	30.	Van Lonkhuysen (huis schilder)
11.	Van Hilten (postkantoor)	31.	Tober (huisschilder/begravenisondernemer)
12.	Geert en Nees Bos (kruidenier)	32.	Mulder (timmerman/aannemer)
13.	Kapper v.d. Wilt	33.	Gijs Moen (timmerman/aannemer)
14.	Bakker de Pleyt	34.	Piet Griffioen (timmerman/aannemer)
15.	Willem Moen (tabak)	35.	Jo van Vliet (metselaar)
16.	Wim Griffioen (kruidenier)	36.	Jan (Stro) Griffioen (fourgehandel)
17.	Klaas en Fie Griffioen (galanterie, gas en olie)		
18.	Bertus van Rossum (stofferder)		
19.	Bakker Van Walbeek		
20.	Kleermaker Mebus		